

Suomen sarjakuvaseura r.y:n hallitus

Veli-Pekka Alare, Sotkankatu 18 B 64, 33230 Tampere 23, puh. 931/27909

Markku Haapio, Yhteiskoulu, 21570 Sauvo, puh. 921/730 919

Ilpo Hakasalo (puheenjohtaja), Vaasankatu 19 B 34, 00500 Helsinki 50,
puh. kotiin 713 452, puh. toimeen 784 460

Kersti Juva, Nervanderinkatu 12 A 13, 00100 Helsinki 10, puh. 449 812

Tarmo Koivisto, Kruunuvuorenkatu 9 B 6, 00160 Helsinki 16, puh. 636 962

Jyrki Laelma (varapuheenjohtaja ja rahastonhoitaja), Albertinkatu 13 A 15,
00210 Helsinki 21, puh. toimeen 647 711/286.

Sihteeri:

Eila Sandborg, Merikatu 5 D, 00140 Helsinki 14, puh. kotiin 634 730,
puh. toimeen 578 822.

Julkaisija: Suomen sarjakuvaseura r.y. PL 927, 00101 Helsinki 10,
Postisiirtotili 35164-9

Jäsenmaksu vuodelle 1973: 8 mk, alle 18-vuotiailta 4 mk. Jäseneksi on helppo liittyä maksamalla jäsenmaksun postisiirtotilille. Muistakaa merkitä nimenne, osoitteenne ja puhelinnumeronne tilillepanokorttiin!

Osoitteenmuutokset pyydetään lähettämään hyvissä ajoin ja kirjeellisesti seuran postiosoitteeseen.

Toimitus: Juhani Härmä (vastaava toimittaja), puh. 639 767 ja Heikki Kaukoranta, puh. 175 211/421

Taitto: Tarmo Koivisto

Kirjoittajat vastaavat itse artikkeleissaan esittämistään mielipiteistä, jotka eivät välttämättä edusta Suomen sarjakuvaseuran tai Sarjainfon toimituksen kantaa.

Sarjainfon viime numerossa julkaistiin pääkohdat seuramme tämän vuoden toimintasuunnitelmasta. Yksi kohdista oli informaation tehostaminen, joten jo pelkästään siiden vedoten on syytä vuoden mittaan tehdä tiliä tavoitteiden kehittämisestä.

Tiedotustoimintamme on ollut lisääntymään päin. Seurastamme ja siihen liittymisestä on voitu kertoa mm. eräissä laajalevikkisissä lehdissä haastattelujen yhteydessä. Lisäksi etenkin Pekka Puupää-päivät tarjosivat tilaisuuden seuramme esillä oloor monissakin tiedotusyhteyksissä. Yhteytemme ulkomaisiin järjestöihin ovat niin ikään voimistuneet.

Osallistumisemme julkaisutyöhön on toistaiseksi vielä keskittynyt Sarjainfooni (sanottakoon silti, että kohentunut ulkoasumme ja eräiltä tahoilta sisältökin on saanut kehuja). Viimesyksyisten populaarikulttuuripäivien aineisto odottelee yhä pääsyään kirjaksi - asia ei ole kuitenkaan lopullisesti hautautunut. Suomalaisen sarjakuva-antologian toteutuminen taas on pelkästään kustannuskysymys. Toivomme jonkin apuraha-anomuksen tärppävän. Sarjakuvaan keskittyvää opetuspakettia kiovataan ja tämän asian eteenpäin viemisessä on ryhdyttävä kiireellisesti sanoista tekoihin.

Suoria yhteyksiä jäseniimme on lisättävä. Jäsen-tilaisuuksien (maaliskuinen käynti Williamsilla, edessä oleva Studio A:ssa, samoin helsinkiläisten retki Pekka Puupää-päiville) aloittaminen oli jo parannus. Mutta toivottavasti jäsenet tekevät lisää ja yhä monipuolisempia ehdotuksia samalla osoitukseksi myös takaisinsyötön pelaamisesta. On kiva nähdä, että myös eräät muut järjestöt kuten Helsingin taiteilijaseura, taidepiirtäjien yhdistys Grafia ja Helsingin yliopiston ylioppilaskunnan kulttuurikeskus ovat halunneet yhteistyöhön kanssamme.

Alati tervetulleita ovat ehdotukset seuramme rahatilanteen kohentamiseksi. Sarjainfon saamme julkaistuksi suunnitelmien mukaisesti, mutta varoja tarvittaisiin muidenkin toimintamuotojen kehittämiseksi.

Maamme sarjekuvantutkimuksen koordinointi ja suunnittelu osana populaarikulttuurin tutkimuksesta olisi saatava aloitetuksi kiireellisesti. Seuramme tulee vaikuttamaan siihen, että määrärahoista päättävät saataisiin asialle myönteisiksi.

Pidetään yhteyttä!

Ilpo Hakasalo

HUOMIO!

Seuran seuraava tutustumiskäynti on torstaina kesäkuun 28. päivänä klo 17.00. Kohteena on Antti Peränteen animaatiostudio STUDIO A Tapiolassa (Kaskenkaatantien 1 G). Koska tilat ovat rajoitetut, viisitoista (15) ensiksi ilmoittautunutta mahtuu mukaan. Kokoonnutaan linja-autostasemalla, laiturin 43 klo 16.30. Ilmoittautumiset viimeistään 7.5. Sinikka Koskiselle virka-aikana puh. 57 88 22. Jos ilmoittautuneita tulee enemmän, voidaan järjestää toinenkin käyntikerta.

Kuka on maksanut jäsenmaksunsa 28.3. Säästöpankin Keskusosuuspankin kautta? Nimesi ja osoitteesi puuttuu! Ilmoita joko puheenjohtajalle tai sihteerille niin tulee tieto paikalleen.

Palstalla voivat ilmoittaa ilmaiseksi kaikki seuran jäsenet lehtiään ja kirjojaan myytäväksi tai vaihdettaviksi ja kysyä haluamiaan lehtiä ja kirjoja.

- Vaihdan tai myyn pois seuraavat lehteni: Seikkailusarjat 2/1956, Aku Ankka 11/1958, Aku Ankka 6/1959. Jukka Rislakki, Krämertintie 17 A 1, Helsinki 62 (puh. 796 639)

Keräilijäin uutisten toimittajat ovat leatineet vanhojen suomalaisten sarjakuvalehtien opasluontosen hinnaston. Sarjakuvaseuran jäsenet voivat seuran kautta saada sitä 40 prosentin alennuksella eli hintaan Smk 6.00 plus postikulut. Tilaukset seuran osoitteeseen. - Muut voivat tiedustella luetteloa Kuuskulman antikvaarisesta kirjakaupasta (Viipurinkatu 1, 00510 Helsinki 51) - Ks. tarkemmin Sarja-info 1973:1.

Vaikka Sarjainfon ensimmäisestä numerosta otettiin entistä suurempi painos, se on jo miltei lopussa odotettua suuremman menekin vuoksi. Kiirehtikää ystäviänne liittymään Sarjakuvaseuraan niin he ehkä vielä ehtivät saada ensimmäisen numeron. Valitsemalla, että jotkut uusista jäsenistämme ovat saaneet lehrensä hieman myöhässä.

Suomen sarjakuvaseura on saanut lahjoituksena Aku Ankan täydelliset sidotut vuosikerrat 1951-1971, jotka asetetaan jäsenten käyttöön myöhemmin määrättävällä tavalla, kun arkistotilakysymys saa tyydyttävän ratkaisun.

POST FESTUM: Tintin tekijä Hergé lähetti joulun tienoissa Suomen sarjakuvaseuralle upean, monivärisen joulukortin, jossa esiintyvät lähes kaikki Tintti-sarjoissa mukana olleet henkilöt.

OIKAISUN OIKAISU: Viime numerossa väitimme Radikaali-sarjan piirtäjää ja suuremman jäsentä I. Heilää erehdyksessä S. Heiläksi. Saimme kuitenkin tietää, että Ilkka Heilän toinen etunimi on Sakari, joten oikaisu ei olekaan tarpeen.

KIRJEITÄ

Sarjainfon numerossa 1 oli espanjankielisten ja italiantielisten kirjojen arvosteluja ja yhdessä arvostelussa mainittiin artikkeli, jossa tuodaan esille uusia tietoja vähän tunnetusta espanjalaisesta sarjakuvasta. Eikö Sarjainfon olisi syytä kertoa näiden kahden maan tuotannosta, josta on vaikea saada tietoja suomeksi? Sitten toivoisin, että jatkaisitte ulkomaisten sarjakuvantekijöiden esittelyä, joita oli viime vuoden numeroissa. Ranskalainen kieli-alue kiinnostaisi. Kiitos ja terveisiä!

M.-I.T.

- Kiitos kirjeestäsi ja saamasi pitää: kuten näet, on tässä numerossa espanjalaisen asiantuntijan kirjoitus meidän sarjakuvatilanteesta. Yritämme tuleviin numeroihin saada ulkomaisten ja miksi ei juuri ranskankielisten tekijöiden esittelyä. - Toimitus.

ERÄS LAINAUS

Suomessa ei tietävästi ilmesty yhtään tämän suunnan lehteä, lukuunottamatta jotain kerholehteä (Yhdistys), jolla tuntuu pääasiallisena tehtävänä olevan vain kaikenlainen poliittinen nälviminen ns. länsimaisia sarjakuvia kohtaan. Ihmettyttää vain, ettei edes sarjakuvat voi pysyä pois politiikan piiristä, vaan nämä niin sanotut sarjakuvien tutkijat käyttävät niitä omien tarkoituksiensa tuomiseksi julkisuuteen. Todellisten keräilijöiden onkin syytä jättää nämä tyypit omaan arvoonsa ja arvostaa sarjakuvat itsensä vuoksi, olkoon ne sitten itä- tai länsimaisia.

(R.A., Keräilijäin uutiset nro 5 1972, Lukijalle-palsta)

KÄYTIIN WILLIAMSILLA

Vilpupäivänä istui kolmikymmenpäinen katras sarjakuvien julkaisupuolesta ja massalehdistöstä kiinnostuneita Kustannus oy Williamsin kahviossa ja esitti kysymyksiä 30 lehden päätoimittajalle Marjatta Valjakalle. Keskustelun kuluessa tuli ilmi monia sarjakuvien julkaisemiseen yleensä ja nimenomaan suorkustantajan kustannustoimintaan liittyviä mielenkiintoisia piirteitä.

Koska Williams on monikansallinen suorkustantaja ja julkaisee kaikkiaan noin 50 lehteä, joista 30 sarjakuvalehteä, sen taloudelliset riskit uutta lehteä aloitettaessa ovat pienempiä kuin ne pienyrityksillä olisivat. Williams kokeilee kaiken aikaa markkinoita, aloittaa uusia lehtiä ja jos huomataan että ne eivät kannata, ne kahden numeron tarkkailun jälkeen lopetetaan. Suomen oloissa pienin kannattava painosmäärä on siinä 10 - 15000, mistä puolet täytyy mennä, jotta lehti kannattaisi.

Muutamiin ujoin toivomuksiin, että Williams ottaisi julkaistakseen joitakin todella korkeatasoisia sarjakuvalehtiä, Marjatta Valjakka huomautti, etteivät ne myy ja sellaiset lehdet ovat kustantajan kannalta huonoja lehtiä, hyvä sarjakuvalehti on sellainen, joka menee kaupaksi. Se suuri lukijakunta, joka lehden pitää pystyssä ei katso piirroksjälkeä.

Toisaalta nämä syyt eivät pelaa niin yksioikoisesti, että huono julkaisu menisi hyvin ja hyvä huonoasti, sillä Tarzan-jättikirja 2, joka sisältää Hogarthin töitä, on kuulemma ollut menestys.

Marjatta Valjakka tuumasi, että sarjakuvaseuralliset ovat sellaista sarjakuvalehtiä, jonka ostovoiman varassa hyvät lehdet eivät pysyisi pinnalla. Kysymykseen, onko SARJIS kustantajan kannalta eliittilehti, Valjakka vastasi myöntävästi. Sen lopettaminen ei onneksi sentään ole näköpiirissä.

Kävi ilmi, että vaikka eurooppalaiset Williams-yhtiöt ovat samassa omistuksessa kuin mm. amerikkalainen National Periodical Publications, niin Williams silti ostaa ilman mitään alennuksia sen sarjakuvia julkaistavakseen.

-hk.

TOIMITUKSELLE SAAPUNEITA LEHTIÄ

Pikku Lulu on jälleen alkanut ilmestyä. Ensimmäisen numeron kansa lupaa että sisäpuolella on sarjakuvien aarteita, ja totta on että siellä on osa juutuista - jolleivät kaikkikin - vanhojen (hyvien) sarjojen uusintoja. - Toimituksen tuttavapiiriin kuuluu henkilö, joka väittää tietävänsä minkä tekiä Pikku Lulut ovat niin hyviä. Hänen mukaansa ne ovat oivallista unilukemista: niitä katsellessa rupeaa heti paikalla nukkumaan koska henkilöt esiintyvät melkein joka kuvassa kita ammolleen. - Pikku Lulu kustantaa helsinkiläinen Tumpisarjat Oy (PL 11, 00811 Helsinki 81), irtonumeron hinta on Smk 2.-, vuosikerran hinta Smk 20.- (12 numeroa vuodessa).

ustannus Oy Williamsilta:

Hevosshullu 1-4: Kolmessa numerossa on Joonaksen piirtämä pitkä sarja, jonka vuoksi lehteen kannattaa tutustua.

Nuori rakkaus 2-4: Elämänohjeita työtöille sarjakuvan muodossa. Suositellaan lämpimästi huumorin ystäville.

- Päivi 2: Ks. Nuori rakkaus

- Moku 1-3: George Bakerin luoma Sad Sack, varuskunnan epäjärjestysmies. Yrittäneen kilpailla Masin kanssa.

- Pellefantti 2-4: Mm. Rune Andréassonin hauska ja värikkästi piirrettyjä satutyyppisiä lastensarjoja.

- Maailman vahvin Nalle 1-3: Ks. Pellefantti.

- Pahainen paroni 1,2: Hannan & Barberan sarja Superpulus jahtaavasta I maailmasodan aikaisesta sekalaisesta lentäjätistä.

- Kaara-Katti ja Pärinä-Hiiri 1,2: Hannan & Barberan sarja motorisoitua hiirtä jahtaavasta huono-onnisesta katista.

- Calimero 1-4: Nino ja Tony Pagotin lastensarjan nimihenkilö on tuhoa ympärilleen kylvävä italialainen kananpoika.

- Vekkulat 2-4: Useita eri lastensarjoja: Kasper-kummitus, Niitä-noita, Rika Riku jne. Monet ovat aika hauskoja.

- Pieni kiltti kummitus Kasper 2-4 & Supersarjat 1: Sarjoissa esiintyy erilaisia satujen inspiroimia ylliluonnollisia olentoja. Lapsille tarkoitettu "Kauhu"...

- Kauhu-sarja 2-4: toinen suomenkielinen kauhu-lehti. Melko vaihtelevantasoinen, mutta n:o 4 on aika hyvä.

- Dhukainen ja Paksukainen 4,5 & Suuri erikoisnumero 2: Nykyaikaan transponoitua mykän elokuvan tilannekomiikkaa.

- Buffalo Bill Supersarjat 1: Perinteisiä vauhdikkaita lännenjuttuja.

- Rin Tin Tin 2-4: Ks. Buffalo Bill.

- Tarzan - apinain kuningas 1 & Suuri erikoisnumero 1 & Supersarjat 1.

- Tarzanin poika 1 (erikoisnumero): Mm. Russ Manningin ja Joe Kubertin piirtämiä sarjoja, valitettavasti ei yhtää Hogarthia.

KOTIMAANUUTISIA

Kouluhallituksen tiloissa oli näytteillä 10-16.3. oppikoulujen ja kunnallisten keskikoulujen kuvaamataitokilpailun 1973 satoa. Töitä oli lähetetty lähes 700 n. 150 koulusta. Mukana oli maalauksia, piirroksia, veistoksia ja muita kolmiulotteisia töitä sekä valokuvia, dioja ja elokuvia. Teemana oli "Tapahtumasarja - kuvasarja - sarjakuva", ja mukana olikin paljon sarjakuvia ja sarjakuvamaisia/kuvasarjamaisia teoksia. Alle 14-vuotiaitten sarjassa näyttivät esillä olevissa sarjakuvatoissa yleisimpinä aiheina olevan eläin- ja rikosaiheiset jutut. Yli 14-vuotiaitten sarjassa oli esillä myös valokuvasarjoja sekä mielenkiintoisia pop-vaikutteisia kollaaseja. Aiheet olivat hyvinkin ajankohtaisia (kouluneuvostot, saaste, maastamuutto, paikoitusalueet ja leikkipaikat, rappioalkoholistit, alkoholi liikenteessä). Näytteillä olleita töitä ei valitettavasti ollut varustettu tekijöiden nimillä.

Tämän numeron ilmestymispäivästä ei lehteä toimita vielä ole tarkkaa tietoa, joten emme osaa varmasti sanoa, onko Vanhalla ylioppilastalolla Helsingissä huhtikuun lopussa järjestettävä rauhan- ja kulttuuritapahtuma jo ohi tätä luottaessa. Huomattavia kulttuurijärjestöjä, mm. Suomen sarjakuvaseura, on pyydetty lähettämään edustaja tilaisuuteen liittyvään rauhan- ja kulttuurikonferenssiin 27-29.4. Seuran edustajaksi on ollut tarkoitus lähettää Jukka Rislakki, ja käsiteltäväksi teemaksi on alustavasti valittu "Kulttuurityöntekijän vastuu tiedonvälittäjänä". Tilaisuudesta voi saada tarkempia tietoja esim. päivälehdistä ja Ylioppilaslehdessä.

Helsingin yliopiston kansanrunouden tutkimuksen laitoksella pidetään tänä kevätkautena professori Matti Kuusen johdolla populaarikulttuuriseminaaria. Seminaari on mm. keskustellut sarjakuvien tutkimuksesta ja käynyt tutustumassa Helsingin yliopiston kirjaston kotimaisen osaston sarjakuvaja viihdelukemistokokoelmiin. Lisäksi on käsitelty mm. nykyisiä idolityyppejä. Seminaarin pohjalta on tarkoitus koota johdatus populaarikulttuuriin kansanrunouden tutkimuksen kurssivaatimuksia varten.

Kesällä 1972 tehtiin Helsingin kirjastonkäyttäjien keskuudessa kysely, jonka avulla saatiin viitteitä mm. siitä, mitä lehtiä nuoret (14-20 v.) eniten suosivat ja mitä he haluaisivat tilattavan kirjastoon. Sarjakuvalehtien paremmuusjärjestys oli nuorten mielestä: 1) Aku Ankka (kolmasosa asetti ensimmäiselle sijalle), 2) Mustanaamio, 3) Agentti 13 ja Buffalo Bill. Seuraavina olivat Nakke ja Salama, Hurja Länsi ja Sarjis, Pecos Bill ja Retu, Ville Vallaton. Ylivoimaisesti toivotuin tilattava oli Mustanaamio (38 % vastaajista toivoi), jota sekä pojat että tytöt kannattivat eniten. Sen jälkeen oli tytöillä Ville Vallaton, Aku Ankka, Nakke, Pecos Bill, Agentti 13, Salama ja Sarjis; pojilla Buffalo Bill, Agentti 13, Sarjis, Aku Ankka ja Korkeajännitys. Yli 10 % toivoi kirjastoihin Sarjista, josta oli ilmestynyt yksi numero.

Ulkomaalaisten lehtien toivelistalla olivat mm. Kalle Anka, Donald Duck, Micky Mouse ja Denis.

Ylimetsänhoitaja Aarno Liuksiala täytti 70 vuotta 7.4. Liuksiala piirsi v. 1950-1969 Metsälehteen suositun Pöllisen möhläyksiä-sarjakuvaa. Esitämme parhaan onnittelumme - valitettavasti myöhässä.

- Uusimman levikkitutkimuksen mukaan (1972 toinen puolisko) Aku Ankka-lehden levikki on 313 657 kappaletta. Luvun suuruudesta saa kuvan kun vertaa sitä Akun kustantajan Sanomien "suurimpaan" lehteen Helsingin Sanomiin: HeSan arkipäivälevikki on 312 800 siis noin 850 kplä pienempi.

Ilta-Sanomissa alkoi ilmestyä maaliskuun loppupuolella uusi suomalainen sarja "Pöllisi", tekijänä nimimerkki Jasu.

VARSINAIS-SUOMEN ALUEINFO

TAAS SARJAKUVAA TEATTERISSA

Turun Ylioppilasteatterin Puupää-näytelmän jälkeen (ks. toisaalla tässä Infossa) on Turun Kaupunginteatterin ohjelmistoon tullut sarjakuvaihminen näytelmä (ensi-ilta 14.4.). Teatterin Sopukka-näyttämöllä esitetään Daniel Katzin kirjoittamaa ja Ritva Holmbergin ohjaamaa näytelmää "Silleri karkuteillä". Laulut on kirjoittanut Liisa Ryömä ja säveltänyt Ralf Sjöblom. Näytelmä on lähinnä 7-12-vuotiaille suunnattu lastennäytelmä. Turkuun perustettava sarjakuvakerho tulee ilmeisesti järjestämään seuran jäsenille tilausnäytännön myöhemmin sovittavana ajankohtana, jos laajempaa mielenkiintoa esiintyy.

TURUN TALOUSALUEEN SARJAKUVAKERHO

Turun Puupää-päivien yhteydessä valittu työryhmä (Ilkka Kosonen, Mauno Vuosmaa, Markku Haapio) on täydentänyt itseään Jukka Parkkisella ja pitänyt kaksi kokousta. Kokouksissa on sovittu sääntöjä ja suunniteltu kerhon yleisiä toimintaperiaatteita ja muotoja. Kerho pitää perustavan kokouksen luultavasti huhtikuun viimeisenä lauantaina tai sunnuntaina Turun Ylioppilasteatterin huoneistossa. Pitäkää silmällä turkulaisten lehtien palstoja (jos ehditte saada tämän Infon ennen huhtikuun loppua).

SARJAKUVAKILPAILU

NVL:n Turun siipi on pitänyt alle 16-vuotiaille kilpailun, jossa on ollut kaksi sarjaa, sadut ja sarjakuvat. Kilpailuun on ottanut osaa n. 70 piirtäjää. Töistä järjestettäneen näyttely toukokuussa.

Markku Haapio

JUKKA RISLAKKI ÄIDINKIELENOPETTAJAIN TALVIPÄIVILLÄ

Äidinkielen opettajain liiton talvipäivillä Seinäjoella loppiaisena käsiteltiin erityisesti sarjakuvia ja niiden käyttöä kouluopetuksessa. Aiheesta puhui Sarjakuvaseuran jäsen, toimittaja Jukka Rislakki, jonka esitelmästä lyhennettyjä otteita seuraavassa. (Esitelmän laatimisessa auttoi Osmo Jokinen)

Suomalaiset lapset ovat viihteen suurkuluttajia, ja tuntuu selvältä, että opettajien ja etenkin äidinkielen opettajien tulee tietää, mistä oppilaiden ahmima populaarikulttuuri tulee, kuka sitä julkaisee ja millaista se on. Olisi päästävä ns. roska-lehtien aliarvioimisesta ja niiden alhaisen tason hedelmättömyydestä päivittämisenä. Niitä luetaan paljon ja ne ovat ilmeisesti suurin vaikuttajia. Sitä paitsi ne eivät ole suinkaan aina huonosti tehtyjä. On paha virhe arvioida sarjakuvia yläkulttuurin mitoin lähtemättä sarjakuvan omista kriteereistä.

Kun sarjakuvia nyt aletaan käsitellä kouluissa, olemme varmasti alan kärkimaita, mutta samalla on edessä vaikea ja laaja tehtäväkenttä juuri sen vuoksi, että ulkomaillakin alan tutkimus on ollut niin vähäistä ja heperöivää. Sarjakuva on kokemusten mukaan oppilaita innostavaa opetus- ja tutkimusaineistoa - usein he tuntevat sen paljon paremmin kuin heidän opettajansa. Metodin on ilmeisesti oltava poikkeuksellisen: sarjakuva nivoutuu luonnostaan äidinkielen lisäksi kuvataitoon, psykologiaan, yhteiskuntaoppiin jne. Parhaisiin tuloksiin on päästy ryhmätyöllä ja keskusteluin ja antamalla eri aineiden tuntien tukea toisiaan.

Liikkeelle voi lähteä käyttämällä suositummuudesta. Olisi mielenkiintoista tehdä oppilaiden keskuudessa gallupia heidän parhaina pitämistään sarjoista. Tästä eteenpäin mahdollisuudet ovat rajattomat. Sisältöanalyysia voi tehdä tekstin, kuvien ja aiheen näkökulmasta. Voidaan tutkia miljöön sosiaalista ja henkilöiden psykologista uskottavuutta, Ankkalinnassa kaupunkikuvaa, lemmensarjojen todellisuuspohjattomuutta, sotalehtien taustaa ja turvata vaikka lähdekirjoihin.

Vuoropuhelua voi tutkia teatterin kannalta ja kuvajärjestystä elokuvan kannalta. Tintti-sarjaa voi tutkia - kuin romania - konsaan ja havaita kuinka etevä on kerronnan rakenne ja jaksotus. Ihme on myös, ellei Hogarthin Tarzan innasta tarkastelemaan juonta, rakennetta ja kompositiota.

Sarjakuvan väkivalta tuntuu kiinnostavan koulu-laisia kovasti. Rakenteellista väkivaltaa sarjat tuskin tuntevatkaan, mutta fyysistä väkivaltaa-kin tarkasteltaessa kannattaa panna merkille, kuka käyttää väkivaltaa, milloin se on "hyväksyttävää", sankari tyypittely ja väkivallan "kauneus" sekä seurausten näkyvyyttä.

Rislakki kertoi tässä yhteydessä tärkeimmistä Suomessa tehdyistä sarjakuvatutkimuksista mainiten myös, miten tutkimusta ei pidä erehtyä tekemään. Hyviksi lähtökohdiksi ja lähdekirjoiksi hän mainitsi mm. Kaukoranta-Kemppisen: Sarjakuvat sekä Kaukoranta-suomalaisten sarjakuvien bibliografian. Hän kertoi myös sarjakuvaseuran harkitsevan opetuspaketin tekemistä. (Tästä monet opettajat innostuivat ja pyysivät ottamaan pakettiin mukaan myös kuvaamataidon opetuksellisen puolen).

Sarjakuvaa voi analysoida kouluissa kuten kirjallisuutta yleensä - unohtamatta tietenkään kuvan sanomaa. Kuvan ujutamat arvostukset ja piilomai-nonta voivat olla salakavalempia kuin tekstin. Sarjakuvan koko asenneilmapiiriä voi yksinkertaisesti mitata ristiintalukoinnilla (esim. akselit konservatiivi-radikaali ja kova-hellä).

Säpittäminen on koettu hyvä keino asian ymmärtämiseksi. Sarjakuvan tekeminen voi olla yhtä selkeyttä ja havainnollistava kokemus kuin elokuvan tekeminen. Valmiiden sarjakuvien lisäksi kouluissa on tehty kuvia puhekuilien yhteyteen ja puhekuilia kuviin. Hauska ja sarjakuvaa "paljastava" keino on "antisarjakuvan" tai yllirealististen otsakkeiden laatiminen - siis vedetään amerikkalainen sarjakuva puhuviine ankkoihin ja trikoisine teräsmiehenä todelliseen elämän piiriin. Oppilaat voisivat tehdä sarjakuvia, tutkimuksia ja kritiikkiä lehtiinkin. Voisi pohtia, eikö tavalliseen suomalaiseen arkitodellisuuteen pohjaava sarjakuva olisi tärkeä.

Rislakin kertoman mukaan sarjakuvia on käsitelty viime aikoina useissa kouluissa, ja oppikirjatkin alkavat jo ottaa alan huomioon. Esimerkkejä: eräs- sä kouluissa alaa eniten tuntevat oppilaat ovat kiertäneet luokissa pitämässä esitelmiä, on tehty kuvia (dioja) ja jopa äänitetty pieni sarjakuvashow; opettajat ovat teettäneet joukosta lehtiä perin-pohjaisia analyysijä ryhmissä ja kotityönä; oppilaat ovat tehneet seinälehtiä, leikekirjoja ja aforismeja; oppilaat ovat saaneet valita lehtensä ja väitellä luokan edessä periaatteella "Kehu omai ja hauku toisen lehteä". - Dagens Nyheterissä pohdittiin muuten hiljan sarjakuvien käyttöä kouluissa ja todettiin, että eväät Ruotsin marxilaiset kulttuuripoliitikot eivät hyväksy sarjakuvia kouluun ensinkään. Heidän mielestään näitä lehtiä paljon lukevat nuoret ovat kuitenkin niiden edessä puolustuskyvyttömiä eivätkä pysty suhtautumaan niihin kriittisesti.

TERÄSMIES TEATTERISSA

Viisihenkinen helsinkiläinen teatteriryhmä Peniteatteri on tänä keväänä valmistanut uuden näytelmän nimeltänsä Teräsmies. Aiheena on työsuojelu: työtapaaturmat, ammatitaudit jne. Esitys koostuu pitemmistä ja lyhyemmistä pätkistä, joita kokoa yhteinen päähenkilö. Suomalaistunut teräsmies seikkailee vaaleansinisessä alusasussa, punaisissa uimahousuissa ja vihreissä kumitosuissa; rinnassakin komeilee S:n tilalla T. Salainen henkilöllisyys on muuttunut: saanko esitellä, työmiehen Teränen'.

Näytelmällä ei ole paljon muuta yhteistä sarjakuvan kanssa kuin nimi. Mutta niinpä se sitten puhuukin asiaa. Työnantaja on kiinnostunut vain halvoista tuotantokustannuksista eikä häntä kiinnosta työntekijöiden turvallisuus. Kun työlliset rupeavat esittämään vaatimuksia, hän kääntyy halvimman (=ilmaisen) apurin puoleen.

Teräsmies saa kaksi konstit työllisten hillitsemiseksi. Tämäkin Teräsmies on siis esikuvansa mukaisesti suuren rohan altis juoksupoika.

Pääpaino esityksessä ei kuitenkaan ole Teräsmiehen saattamisessa noloon valoon, vaan asiallisessa informaatiossa suomalaisista työolosuhteista. Tämän tehtävän näytelmä täyttääkin erinomaisesti. Leikkurin veeroja ei poisteta varoitustauluihin eikä kypärä korvaa suojakaita. Kireä urakkavahti ei erityisemmin edistä työntekijän mielenterveyttä ja kuuros tuskin on paras lääke meteliin. Työlliset laatikoot joukkopaineen voimalla kunnan lait ja vaatikoot myös niiden toteuttamista. Silloin saa Teräsmieskin luikkia häpeissään tiehensä.

Kersti Juva

UUTTA KOTIMAISELTA KUSTANNUSRINTAMALTA

- Kustannusliike Apulehti on aloittamassa ehkä kaikkien aikojen kunnianhimoisimman suomalaisen sarjakuvaprojektin. Lappalaiselämä ja suomalaisen muinaistarinan pohjautuvaa sarjakuvaa The Lappies eletään julkaista ranskalaistyyllisinä nelivärialbumina. Huumoria ja seikkailuja sisältävät sarjat tekstitetään englanniksi, sillä kirjoja markkinoit- daan ulkomaille. Piirtäjä on Raimo Sellinen, kirjoittaja Seppo Savolainen. Esitehtisessä luvataan toimittaa seuraavat kirjat: The Lappies and the Kidnapping of Santa, The Lappies and the Bothies, The Lappies and the Vikes, The Lappies and the missing Christmas presents, The Lappies and the Gold Thieves, The Lappies and the Triggies.

Otavalta on ilmestynyt seitsemäs Lucky Luke-albumi, "Billy the Kid, pikku nappula". Kahdeksas kirja "Daltonit tekevät parannuksen" lienee jo tullut tätä luettaessa. Myös "4 ässä ja pyhä lehmä" on hiljattain ilmestynyt.

Graafinen Kustannus lopetti viime vuoden lopulla suomalaisen pilalehden Arpuusin julkaisemisen mutta nyt on alkanut julkaista amerikkalaista underground-sarjakuvaa lehtenä, jonka nimi on JYMY-SARJAT (kulttuuripoliittinen sarjakuvalehti). Päätoimittaja on Pekka Gronow. Ehsimmäisen numero sisältää mm. Robert Crumbin (alias The Old Lefthand) Lenore Goldberg-sarjan, pari Jayzey Lynchin Kaarlo ja Kisu (Nard'n'Pat)-sarjaa, sekä Denis Kitchenin tarinoita Rex Glamourista, haastamiehestä. Käännökset ovat osin suorastaan lennokkaita, sivuja on 52, irtonumeron hinta Smk 2,50. Jymy ilmestyy neljästi vuodessa. - "Ne ovat ainoa totuudenmukainen kirjallisuuden muoto tämän päivän Amerikassa", sanoo Jayzey Lynch Jymyn ykkösnumeron alkusanoissa näistä sarjakuvista.

- Ehkä Sanoma Osakeyhtiön pramean Aku Ankka-kirjan innostamana julkaisee Williams suomeksi kovakan- tisen ja USA:ssa 9.95 dollaria maksavan kirjan Tarzan of the Apes. Kuvitus on Burne Hogarthin uusinta tuotantoa, tänä vuonna 1972 julkaistua kirjaa varten tehtyä. Burroughsin ensimmäisistä Tarzan- kirjoista tekstin on muokannut Robert Hodes. Pitkän esipuheen, joka myös suomennetaan, on laatinut Maurice Horn. Kirja on nelivärinen.

- Williamsin kerrotaan suunnittelevan uutta lehti- sarjaa nimeltä Avaruuden korkeajännitys. Siinä olisi tarkoitus julkaista uusintoina mm. Rick Randomeita, joita nähtiin Korkeajännityslehdissä 50-luvulla. Suunnitella on myös Charlie Chaplin -huumorisarjakuvalehti, jonka kaikki jaksot tarkastaa itse Charlie. Nuori rakkaus-lehti taas lopetetaan, n:o 4/1973 jää viimeiseksi.

JAYZEY LYNCHIN KAARLO JA KISU JYMYSSÄ

CHIC YOUNG 1901-1943

© 1933, 1968 by KFS

Helmin ja Heikin eli Touhulan perheen luoja ja piirtäjä Murat Bernard ("Chic") Young kuoli 14.3. Floridassa 72-vuotiaana. Young syntyi 1901 Clevelandissa taiteilijaperheen lapsena. Piirrettyään ensin Beautiful Babs ja Dumb Dora-nimisiä sarjoja hän loi 1930 Helmin ja Heikin (Blondie), joka on nykyään maailman suosituin sanomalehtisarjakuva. Sitä julkaistaan yli 1 600 lehdessä 60 maassa, ja lukijoita on useita kymmeniä miljoonia. Sarjasta on tehty 28 elokuvaa ja TV-sarjafilmi. Sarja poikkesi aluksi melko paljon nykyisestä muodostaan, tyypillisestä amerikkalaisesta perhesarjasta. Blondie eli Helmi oli hihittelevä tytönheitukka, Dagwood eli Heikki rikkaan papan poika. Young nautti heidät 1933, ja he saivat aikanaan pojan ja tyttären, jotka kasvoivat teini-ikäisiksi asti. Perhe on viettänyt koirineen herttaista ja rauhallista perhe-elämää, jota ovat kuitenkin piristäneet monet hurjat absurdit tilanteet, kuten esim. Heikin yhteenotot johtajansa, naapurinsa ja kaupustelijoiden kanssa. Sarjaa jatkavat Youngin apulaiset Jim Raymond (joka piirsi sarjan kuvat viimeisten 25 vuoden ajan) ja Dean Young, Chicin 33-vuotias poika.

ULKOMAISIA LEHTIÄ

(Ks. myös edellisissä Infoja, joissa osa seuraavista lehdistä on esitelty tarkemmin)

Serie-nytt 1/1973 & Nemo 2/1973: Tanskalaisen sisäseuramme lehti *Serie-nytt* on muuttanut nimensä *Nemoksi* ja lisännyt sivumääränsä. N:o 1: Neal Adams, Disney-animaatio (jatkoa), Carlos Giménez, Stan Drake. N:o 2: Sarjakuvan varhaisvuodet, Winsor McCay, Geo McManus, Krazy Kat, Robert Gigi, sarjojen erotiikkaa, Epoxy. Arvostelupalstalla Sarjikesä sarjoja sanotaan sofistikoituiksi ja vaihtelevantasoisiksi. Os: 79 Juni Allé, DK-2730 Herlev, Danmark.

Foreign Comic Reviews 1/1973 (tammi-maalisk.): Tanskalaisen Carsten Söndergaardin uusi englanninkielinen offset-lehti, joka esittelee 11 meän fanzineja ja sarjakuvajulkaisuja (Suomesta: Info, Superprole, Tähti (!), Sarjis + kuvia). Muodostuu epäilemättä hyödylliseksi tulevaisuudessa. Tilauksia (14:50 Dkr/vuosi), mainostajia ja kommentteja kaivetaan. Osoite sama kuin Nemolla.

Sejd 1 & 2/1973: Uusi tanskalainen epäkaupallinen offset-lehti, joka pyrkii julkaisemaan sellaisia pohjoismaisia sarjoja, joita eivät kaupalliset lehdet julkaise kiitettävä ja harvinaislaatuinen yritys siis. Myös suomalaiset voivat tarjota töitään julkaitavaksi. Alku vaikuttaa melko vaihtelevantasoiselta. Yksi n:o 5:85 Dkr + postik. Os: Randersvej 55, 8800 Viborg, Danmark.

Stripschrift 1/1973 (tammi-helmik.): erittäin korkeatasoinen hollantilainen lehti. Runsaat kuvat. Sisältää mm. espanjalainen sarjakuva, Ranskan uusi realismi, Gustave Verbeekin *The Upside-Downs*, E.P. Jacobsin sarjojen tapehtumapaikat. Laajalla uutispalstalla kerrotaan miten Suomen sarjakuvaseuran voi liittyä. Os: de Bruyn Kopsstraat 10, Rijswijk zh, Nederland.

If 1/1973: Genovalaisen Comics Worldin tilalle syntynyt neljästi vuodessa ilmestyvä iso, tyylikäs julkaisu, Sarjoja ja paljon peeniä artikkeleita, mm. Saksan, Jugoslavian, USA:n ja Suomen sarjatilan-

teesta, viimeksi mainittu juttu Hekki (sic) Kaukonnen käsialaa. Os: Club Amici del Fumetto, Via Montaldo 22/17, 16137 Genova, Italia

L'Echo des Savanes 2/1973 ("Hyvän maun lehti"): Savannien kaiku/Savannien sanomat sisältää 3 ranskalaisen piirtäjän, Gotlibin, Mandrykan ja Claire Bretécher'n humoristisia seksisarjoja - "ranskalais-ta undergroundia". Os: M. Gotlib, 66, Boulevard de Belgique, 78110 Le Vésinet, France. 4 n:o:a vuodessa 20 FF, 1 n:o 5 FF.

Alfred 38 & 39 (tammi- ja helmik. 1973): ranskalaisen seuran SFBOn julkaisema kuukausimoniste. Uutisia ja arvosteluja lähinnä oman kielialueen julkaisuista. Os: 38, rue Marceau, 94-Ivry, France.

Krukuk 5 (1973): Hyväasuinen ranskalainen harrasteilijafanzine. Vähemmän tunnettujen piirtäjien erityyppisiä sarjoja. Os: Georges Gasco, Chemin Vie de Létrez, 01-Divonne-les-bains, France. Yksi n:o 10 FF.

Ran Tan Plan 26 (talvi 1972-73): Belgialainen, ranskan-kielinen ilmestys neljästi vuodessa. 82 isoa sivua: italialaisen Aku Ankka-kirjan arvostelu, Tintin-lehden historiaa (jatkoa) + bibliografia, autot sarjakuvissa, Richard Corben, Rip Kirby stroy, Luccan sarjakuvafestivaali, Raymond Macherot'n ja Fr. Cr. Craenhalsin (4 ässän tekijän) haastattelu. Os: André Leborgne, av. Van Volxem 435, B-1060, Bruxelles, Belgique. Vuosi 410 FB, yksi n:o 110 FB.

Le Beaver 20 (maalisk. 1973): Virkeä kanadalainen moniste käsittelee mm. paikallista sarjakuvaa ja animaatielokuvaa. Runsaasti uutisia. Dick Browne, "Liisan ja Lessen" tekijä, on luonut viikinkiaiheisen sarjan "Hagar the Horrible", joka tuo Ralph Alfonsole mieleen V.-P. Alaren "Pekon" sekä aiheen että tyylin puolesta. Otsikoilla "Seducing Finland (in the raw)" Alfonso arvostelee yksityiskohtaisesti Sarjikesä 3/1972 ja 1/1973 ja kehua erityisesti Tarmo Koiviston "Pakoa". "As usual, Sarjis maintains its level of quality." Os: 17 Holly Road, Hampstead 254, Montreal, Quebec, Canada, 3,30 dollaria vuodelta.

PALJASTAMME ASTERIXIN MENNEISYDEN

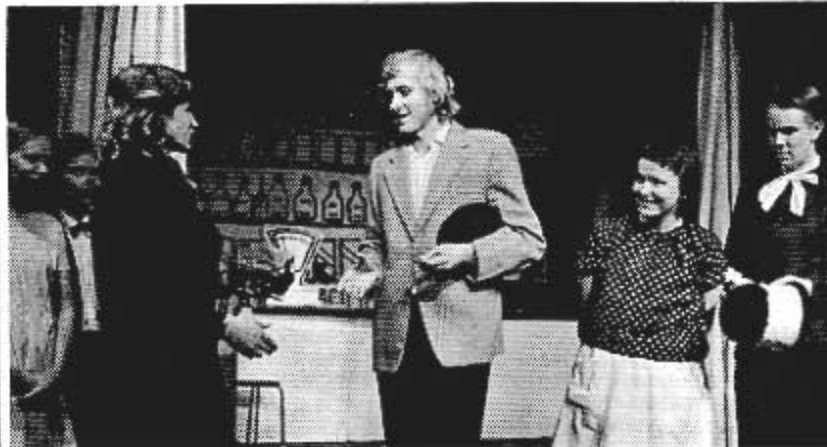
Tätä kirjoitettaessa Helsingissä menee kolmatta viikkoa piirretty filmi "Asterix - pieni suuri mies Galliasta" (Asterix le Gaulois). Filmä mainostetaan muka uudeksi seikkailuksi, jota ei aiemmin ole julkaistu kirjana. Tosiasiassa elokuva on yli viisi vuotta vanha ja se perustuu ensimmäiseen Asterix-kirjaan, jota ei ole julkaistu Suomessa albumina, mutta kylläkin episodeina Helsingin Sanomissa. Tämä elokuva on esitetty Mainos-TV:ssä kaksikin kertaa. Tyydyimme tässä sitaattimaan ranskalaisen elokuvalehden Cahiers du Cinéma kriitikkoa Michel Mardorea, joka aikoo antaa kirjoitti mm: "Animation kannalta filmi ansaitsee täyden nollan. Mauttomat värit, mitään sanomaton piirrosta, hypertaloudellinen animaatio (12 kuvaa/sek, samat stereotyyppiset liikkeet, joita toistetaan melkein yhtenäisen). "Juonen" kannalta on todettava, että kaikki Asterix-sarjakuvan ansio-merkit - anekdotit, lapselliset sanaleikit - on poistettu elokuvaversiosta. Mitään ei siis ole jäljellä"

KUOLEMANTAPAUS

Terry Lee 39-vuotiaana 25.2.1973

Yhdysvaltain ilmavoimien everstiluutnantti Terry Lee on lopettanut seikkailunsa 39 vuotta sen jälkeen kun Milton Caniff loi hänet. Terry and the Pirates-sarjakuvaa julkaisi parhaimmillaan 300 lehteä Yhdysvalloissa. Terry - sarjaa piirsi Caniffin jälkeen George Wunder - viimeiseksi urotyöksi jäi tapelumatka Latinalaiseen Amerikkaan, jossa hän hajotti humerenkaan. Wunderin mukaan jatkoseikkailusarjakuvien aika alkaa olla ohi. Myös Vietnamin sodan katsotaan laskeneen Terryyn suosiota, vaikka Terry ei taivastakaan koskaan käydä taistelemassa Vietnamin. Sarjakuvaa julkaisi alkuvuonna enää 100 lehteä. Jo ennen lopettamislaitosta Wunder oli kertonut vetäytyvänsä sarjakuva-alalta.

puupää- päivä turussa

YLÄRIVISSÄ MENNÄÄN BUSSILLA PUHEENJOHTAJA HAKASALO JA JOONAS (VEIKKO SAVOLAINEN) ETUPENKISSÄ - VAKAVOITUNUT KAU KORANTA ESITELMÖI - PEKKA JUSTIINA JA PATKA PANEVAT PARASTAAN - HAKASALON JA HAAPION ILTAA AIRISTOLLA - NÄLKÄINEN SEURA JA VILLUINEN RISLAKKI

ALARIVISSÄ HÄÄHUONE POMPPALINNASTA - TOTO KAILA SAA TURUN YLIOPILOASTEATTERIN MUISTOLAHJAN - JUSTIINA JYRÄÄ - LÄKKIAISTEN HUIPENTUMA: SEURAN SIHTEERI EILA SANDBORG HATUTTAA JOONAKSEN

Maaliskuun 17. päivänä järjestivät Suomen sarjakuvasseura ja Turun ylioppilasteatteri Puupää-päivän ylioppilasteatterin tiloissa, vajaa vuosi sen jälkeen kun Helsingissä oli pidetty ensimmäiset Pekka Puupää-päivät. Ohjelmaan kuului esitelmää, Puupää-elokuva ja -musikaali sekä Puupää-hatun jako ansioituneelle suomalaiselle piirtäjälle. Päivän aikana oli teatterin aulassa avoinna PP-aiheinen näyttely.

Markku Haapio puhui alustuksessaan niistä syistä, jotka ovat johtaneet PP-päivien pitämiseen ja joihin kuuluu huoli kansallisen kulttuurin kohtalosta sekä murhe kulttuurin hallinnon, rahoituksen ja tutkimuksen väärillisyydestä. Haapion mukaan populaari- ja pienkulttuuria uhkaa teknokraattien elitistisyys ja ylikansallinen kulttuuri-imperialismi. Jukka Rislakki puhui sarjakuvien kehityksestä ja arvosteli syndikaattien hegemoniaa sekä sarjakuvien hidasta muutusta: kylmä sota on niissä vielä todellisuutta, ja ajankohtaisia ongelmia käsitellään vain vesitetysti. Samansuuntaisia ajatuksia esitti Heikki Kaukoranta esitelmässään "Viihteen Maximarket eli miten sarjakuvien kohdalla järkeistään (Suomalaisen sarjakuvan mahdollisuuskäsi)". Hän puhui kotimaisen sarjakuvan historiasta ja ulkomaisen sarjakuvan vaikutuksesta ja levinneisyydestä Suomessa.

Näiden esitelmien jälkeen nähtiin v. 1957 valmistunut, Armand Lohikosken Reino Helismaan käsikirjoituksen pohjalta ohjaama filmi "Pekka ja Patka ketjukolarissa", joka ei valitettavasti ole PP-fil-

meistä tyypillisimpiä eikä parhaita. Tämän jälkeen Osmo Jokinen toi terveiset elokuvien Puupääiltä Esa Pakariselä ja haastatteli Toto Kailaa, isänsä Ola Fogelbergin työn jatkajaa ja PP:n nykyistä piirtäjää. Seuraavissa kolmessa esitelmässä käsiteltiin PP:tä sarjakuveruudossa, valkokankaalla ja rampivaloissa. Heikki Kaukoranta kertoi PP-sarjakuvan historiasta ja suosioista otsikolla "Muuan sankari". Hän viittasi mytologian sankareiden urotekoihin ja totesi, että Pekan tapaisia hahmoja pitää sinnikkäästi elossa heidän älyllisen tasonsa koomisista paljastuksista ja sen tason alituksista lukijoille koituva ilahtumus. Sakari Haapaniemi kertoi 13 PP-elokuvasta, niiden asemasta suomalaisessa elokuvassa sekä niiden ja sarjakuvien välisistä eroista. Hän totesi, etteivät PP-filmit olleet alun perin lastenfilmejä, vaikka ne saavuttivatkin suuren suosion nimenomaan lasten keskuudessa. Olli J. Pellikka, Puupää-näytelmän kirjoittaja ja ohjaaja, kertoi näytelmän synnystä ja taustasta. Idea syntyi sarjakuvien pohjalta syksyllä 1971. Innoittajana on myös ollut vanha filmikomiikka (Keaton, Laurel & Hardy, Marx-veljekset), sen sijaan PP-filmien todettiin olevan liian kaukana alkuperäisestä ideasta. Pellikan mukaan näytelmässä on pyritty yhdistämään hauskuus ja asia: osuustoimintaliike on tällä keskeinen kuten se on ollut sarjakuvissakin, ja toisaalta on tietoisesti pyritty välttämään kulttuurielämäme uhkaavaa tosikkomeisuutta ja yksivivaisuutta.

PUUPÄRHATTU JONAKSELLE

Ennen näytelmää Suomen sarjakuvaseuran puheenjohtaja ja sihteeri ojensivat Puupää-hatun taiteilija Veikko Savolaiselle (ks. toisaalla tässä lehdessä). Tämän jälkeen ylioppilasteatteri esitti kaksinäytöksisen laulupitoisen hovinäytelmän "Pekka Puupää eli Elämä Savikylässä vuonna 1952". Esitys todettiin varsin onnistuneeksi ja omaperäiseksi, ja sarjakuvien henki oli mainiosti tavoitettu. Lavastukset olivat suurimmaksi osaksi mustavalkoisia ja kaksivärisiä, ja toteutuksessa oli runsaasti nokkelia ideoita. Juonen asiapitoisina aineksina olivat työttömyys, lakkoliike ja osuustoiminta, taustana kesäinen measeutu, juhannusjuhlat ja kreivi Pomppalinnan tyttären häät. Kekseliäisyydestään huolimatta juoni eteni paikoin hieman hidastempoisesti, ja kokonaisuus vaikutti toisessa illassa vielä jossain määrin viimeistelynä. Joka tapauksessa on syytä toivoa kaikkea menestystä esitykselle, josta kannattaa vielä mainita M.A. Nummisen säveltämät hauskat ja tarttuvut laulut. Toivottavasti esitys saadaan vieraillulle Helsinkiin, kuten on ollut puhetta - ja muuallekin Suomeen.

Näytelmän jälkeen keskusteltiin sarjakuvakerhon perustamisesta Turkuun. Asian eteenpäin vieminen jätettiin lähinnä turkulaisten harteille, ja kolmimiehinen toimikunta sai tehtäväkseen valmistella hanketta, josta kuullaan myöhemmin lisää. Asiasta kiinnostuneet paikkakuntalaiset voivat ottaa yhteyttä Markku Haapioon. - Ilta päättyi Helsingistä tulneiden sarjakuvaseuralaisten sekä turkulaisten yhteiseen illanviettoon. JH.

Suomen sarjakuvaseuran tunnustuspalkinto Puupää-hattu jaettiin tänä vuonna toista kertaa. Hattu jaettiin Turun Puupää-päivän yhteydessä Veikko Savolaiselle tunnustukseksi siitä, että hän on kytkenyt pitkäjänteiseen työskentelyyn alalla, joka on suomalaiselle piirtäjälle ulkomaisen paineen vuoksi erityisen raskas, ja tehnyt suuria arvoja työtä suomalaisen sarjakuvan ja sen jälkikasvun puolesta. Me emme ainoan kokosuomalaisen sarjakuvalehden Sarjaksen päätoimittajana hän on neuvonnut ja ohjannut lehden nuoria avustajia, jotka siten ovat saaneet muuten Suomessa jokseenkin saavuttamattomissa olevaa tämän alan opastusta.

Savolainen on syntynyt Kymissä 1929 ja toiminut päätyökseen piirtäjänä koko aikuisikänsä. Hän on toiminut sarjakuva-, pila-, mainos- ja elokuvapiirtäjänä ja kuvittajana. Kirjailijana hän on kunnostautunut, hän laati itse sarjojensa tarinat ja hän on mm. julkaissut eräästä Joonas-sarjansa sivuhenkilöstä kuvitetun tarinakirjan. Hänen tunnetuin sarjakuvansa on Helsingin Sanomissa, Seurassa, Koti-Postissa ja Sarjaksessa ilmestynyt Joonas, jonka hän aloitti 1950. Hänen muita sarjojaan ovat mm. X - tulevaisuuden kaksintö (Savolaisen ensimmäinen sarjakuva), Heikki ja Esa seikkailevat, Maa meren alla, Ruutinyrkki, Radion viikko, Toops, Virnu ja Unto Unekseja.

Savolaisen töitä on kahteen otteeseen ollut kansainvälisessä levytyksessä: Joonas ilmestyi Bullsin levittämänä joitakin aikoja Länsi-Saksassa ja Savolaisen hevosaiheisia sarjoja ilmestyy nykyään Williamsin lehdissä ainakin Ruotsissa ja Suomessa.

PACHO FERNÁNDEZ LARRONDO

espanjalainen sarjakuva

YLIÄÄLÄ VASEMMALLA: FLECHA MUODELTA 1938
 OIKEALLA: EL GUERRERO DEL ANTIFAZ 1972
 ALHAALLA VASEMMALLA: CHICOS 1958
 OIKEALLA: DDT 1972

Sarjakuva syntyi Espanjassa porvarillisen kulttuurin ja sen massalehdistön tuotteena 1800-luvulla samaan aikaan kuin musssakin nk. länsimaisen sivistyksen piiriin kuuluvissa maissa, mutta 1900-luvun alusta lähtien se on rajoittunut lastenlehtiin. Vaikka se onkin siitä pitäen jatkuvasti kehittynyt teemoiltaan ja erityisesti graafiselta ilmaisultaan, sen merkitys joukkotiedotusvälineenä sekä sen massatuotanto ja nykyongelmat seivat alkunsa Espanjan sisällissodan aikana v. 1936-39.

Sisällissodan alkaessa käytännöllisesti koko maan kustannusteollisuus jäi tasavaltalaisten puolelle, ja tämän vuoksi kenraali Franco kansallisen puolen kuvalehdistö lähti liikkeelle tyhjistä ja uusia yrityksiä sekä julkaisuja jouduttiin perustamaan. Lisäksi uuden valtion autoritaarinen luonne merkitsi täydellistä välikirkkoa sarjakuvien vanhojen julkaisutapojen kanssa.

Espanjalaisen sarjakuvan kehityksessä on kolmelehtityyppillä ollut suuri merkitys. Nämä ovat "viralliset" julkaisut (jotka ovat suurelta osin pedagogis-poliittisia), uskonnolliset julkaisut ja kaupalliset julkaisut.

Virallinen sarjakuvalehdistö

syntyi antaakseen järjestelmälle sopivaa ideologiaa tukea, ja sen voima on aina johtunut kilpailun puutteesta; siksi tämän lehdistön on ollut pakko viime aikoina tunkeutua varsinaiseen kaupallisuuteen ja se on menettänyt alkuperäisen purevuutensa.

Ensimmäinen tämennytyyppinen lehti oli v. 1936 Zaragozassa syntynyt pienilevikkoinen Flechas, jota seurasi Pelayos (kansallisten monarkistisen, karlistisen siiven nuorisolehti) ja vielä monien vähemmän tärkeiden lehtien lisäksi Flecha (autoritaarisen, falangistisen siiven lehti). Puolueiden yhtymisasetuksen jälkeen myös lehdet yhtyivät ja syntyi Flechas y Pelayos, joka pysyi kauan suo-

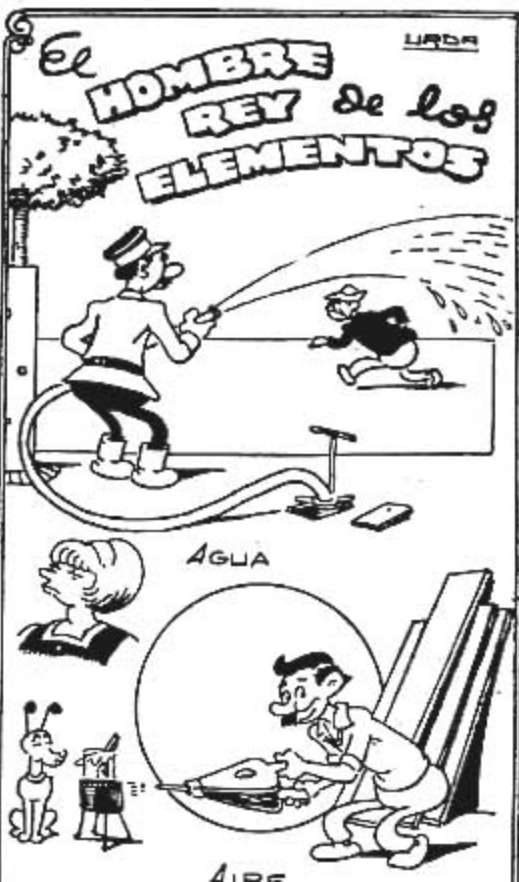
sittuna viikkolehtenä kunnes se muutti nimensä Clarin'iksi v. 1949 ja kuoli, koska ei pystynyt vastustamaan Espanjassa hitaasti kasvavaa ulkomaista vaikutusta. Hallituksen lehdistöllä oli kuitenkin ollut muitakin yrityksiä, kuten Maravillas ja Bazar (tyttöjen-lehti). Nämä julkaisut elivät kivuliaasti eivätkä saavuttaneet lasten suosiota.

Uusi yritys, Balalin, epäonnistui v. 1957, jolloin entinen "Nuorten rintama" pyrki muuttamaan fasisistiset tunnukset ja lähestymään muiden maiden partioliikettä, joka oli siihen aikaan kielletty Espanjassa. Mutta myöskään Balalin ei pystynyt kilpailemaan kaupallisten julkaisujen kanssa. Vasta v. 1970 viranomaiset ymmärsivät, että ainoa tapa vaikuttaa nuorisoon oli tarjota sille täysin kaupallisluontoinen tuote, jossa poliittinen indoktrinaatio ei olisi näkyvässä. Ja näin syntyi kaksi kertaa kuussa ilmestyvä Trinca, jota avustavat monet parhaista espanjalaisista piirtäjistä: Victor de la Fuente, Hdez. Palacios, Miguel Nieto, Adolfo Baylla ja José Bielsa. Muutamia Trincan sarjoista julkaistaan jo koko Euroopassa (kaikki sen sarjat ovat tietysti espanjalaisia).

Uskonnollinen lehdistö

On ollut lähes koko ajan maan virallisen roomalais-katolisen kirkon järjestöjen hallussa, sillä muiden kristillisten kirkkojen julkaisuilla ei ole ollut juuri mitään merkitystä. Ne olivatkin lähes kokonaan kiellettyjä v. 1936-70, ja nykyään ne edustavat vuosisadan ensi vuosikymmenien kasvatuksellisia periaatteita.

Uskonnolliset sarjakuvalehdet olivat aluksi turhia, koska valtion ja kirkon välillä vallinneen läheisen suhteen vuoksi Flechas y Pelayos, Maravillas, ym. olivat luonteeltaan uskonnollisia. Tällaiset lehdet ovat vastapainona kaupallisille julkaisuille ja niillä on aina taattu yleisönsä, jonka muodosta-

VASEMMALLA URDAN JÄLKEÄ TBO:STA JUHLAVUONNA 1967, JOIKOIN LEHTI TÄYTTI 50 VUOTTA

SEURAAVAT KUVAT OVAT TRINCA-LEHDESTÄ 1972 NUMERO 47, TEKIJÄ TICKLE

TRINCA

vat uskonnollisten järjestöjen oppilaitokset.

Tärkeitä lehtiä olivat *Atalaya* (1941) ja *Zas* (1945). *Trampolín*'in syntyyn asti (1949): tämä lehti pyrki tietoisesti miellyttämään yleisöä ja sopeutumaan kaupallisuuden lakeihin. Joka tapauksessa *Trampolín* lopetettiin, ei lukijoiden vähyden vuoksi vaan julkaisijajärjestön, "Katolisen liikkeen kokelaisten" lopettamisen vuoksi. Myöhemmin lehdet eivät seuraa mitään yhtenäistä linjaa (paitsi ehkä *Iras Amigos*), ja eri uskonnollisten yhdyskuntien vaikutus näkyy vain vähäisenä kirjavatasoisuudessa. Nykyään on v:sta 1956 lähtien ilmestyvällä *Molinete*-lla vielä tiettyä mielenkiintoa.

Kaupallinen sarjakuvalehdistö

Sisällissodan jälkeen paperi oli hyvin vähissä, sille oli määrätty kiintiö ja sitä myönnettiin yrityksille sen mukaan kuinka lähellä ne olivat hallitusta. Niinpä ensimmäinen suuri kaupallinen lehti *Chicos* (1938) muistutti aluksi hyvin paljon *Flechas y Pelayos*-lehteä, mutta se poikkesi kuitenkin edukseen viimeksi mainituista teknisesti ja taiteellisesti. *Chicos*'ia avustivat parhaat espanjalaiset piirtäjät Jesús Blasco, Angel Puigmiquel, Emilio Freixas, portugalilainen Eduardo T. Coelho, mutta jotta se olisi pysynyt hengissä 1950-luvulla sen oli julkaistava Brick Bradfordia (Sam Seikkailija), Flash Gordonia, Ben Boltia, jne.

Erilaatuiset vaikutteet ja toisen maailmansodan vaikutukset estivät teollisen kehityksen ja synnyttivät lukuisia pieniä perheyhtiöitä, jotka julkaisivat vielä 1960-luvullakin tuhansia pieniä vähälevikkisiä lehtiä. Joitakin sotaa edeltäneen ajan lehtiä alettiin julkaista uudelleen: tällaisia ovat *TBO* (1917), joka ilmestyy nykyäänkin, mutta sisällissotaa kovin vanhentuneena, sekä *Pulgarcito* (1921), joka on menestynyt kaupallisesti parhaiten.

YLÄ: VENTURIO / NIETO: MIRANDO HACIA ATRAS SIN PRISA, NÚMERO 48, 1972
ALÄ: PALACIOS: LA PAGA DEL SOLDADO SAMASTA NÚMERO 28
OIKEALA: MIGUEL CALATAYUD: LA MÁSCARA DE LA MUERTE ROJA, YLMÄÄRÄINEN NÚMERO, 1972

Suurimman menestyksen sarjakuvalehdillä Espanjassa saavuttivat kuitenkin pienet halvat julkaisut, jotka keskittyivät yhteen aiheeseen. Näissä seikkailuvihkosissa" julkaistiin lähes kaikissa jatko-sarjoja. Satojen nimikkeiden joukossa voi panna merkeille seuraavat: *Roberto Alcázar y Pedrin* (Eduardo Vafán v. 1940 aloittamia dekkarijuttuja, joiden 1000. numero ilmestyi v. 1972), *El Guerrero del Antifaz* (1944-46), 668 keski-aika-aiheisia seikkailuja sisältävää viikkoa, joita on alettu julkaista uudelleen sensuroituina, sekä *El Capitán Truano* (1956-68), joka tunnetaan Ranskassa nimellä *Amigo* ja Portugalissa nimellä *Capitão Truão* (levikki jopa 175 000 kpl.).

Vuoden 1960 paikkeilla sarjakuvien tuotanto teollistui voimakkaasti, koska kaikki ne, jotka olivat ansainneet omaisuuden massakulttuurin avulla (kuten Germán Plaza *El Coyote*'n ja sarjakuvien avulla), sijoittivat sen "sivistyneempien" teosten kustannustoimintaan... ja saivat vielä suuremman voiton. Tämä uuden suurteollisuuden synty sattui samaan aikaan kuin sensuroitujen tiukkaneminen "nuorisopuolustamiseksi". Nämä säännökset antoivat kuoliniskun perheyhtiöille, jotka tuottivat toimintapitoisia halpoja sarjakuvavihkoja.

Kilpailuun jäi vielä mukaan Brugueran suuryhtiö ja muutamia harvoja vähemmän merkityksellisiä kustantajia, mutta toisaalta myös meksikolaiset lehdet, joita tuodaan maahan dumping-hinnoin (Meksikossa julkaistu espanjankieliset *Batman* ja *Teräsmies* välttävät taitavasti sensuurin).

Nykyään Brugueran kustantamolla on alalla lähes monopoli, ja se julkaisee kymmenittäin viikko- ja kuukausijulkaisuja, jotka muistuttavat suuresti toisiaan. Mukana on sekä hyvin yhdenmukaistettuja espanjalaisia töitä että ranskalaisen *Pilote*-lehden sarjoja, kuten *Asterix*, *Lucky Luke*, *Blueberry* ja *Michel Tanguy* (Ilmojen haukat). Kaikkein laatuimpänä Brugueran tuotteina on mainittava viikkolehdet

Pulgarcito (ilmestyi ensi kerran 1921 ja keskeytyksettä v:sta 1947 lähtien), DOT (1951), Lily (1959-), Din Dan (1965-), Mortadalo (1970-) ja Zipi y Zepe (1972-).

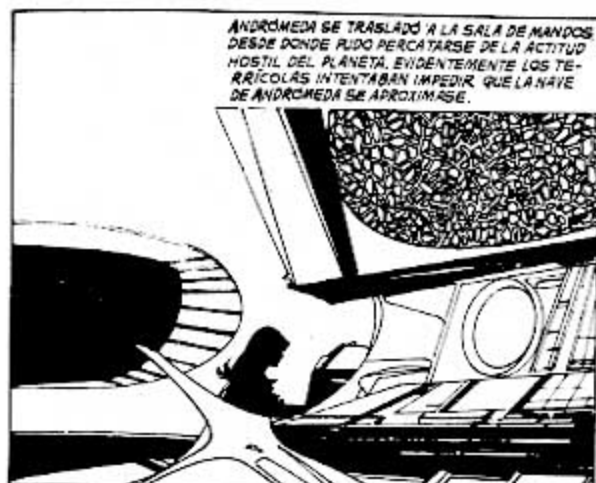
Bruguera varjossa kilpailevat keskenään edellä mainittu "virallinen" Trinca ja kaupalliset Jaimito ja Purty (joka ilmestyy ranskeksi). Näitä kahta kustantaa Editorial Valenciana, samoin kuin vanhin espanjalaisista sarjakuvalehteä IBOfa (1917-). Tämä lehti herättää nostalgisia ajatuksia aikana, jolloin kukoistavat yksiviivaiset lännensarjoihin, supersankareihin ja kauhujuttuihin erikoistuneet lehdet, monet niistä made in USA (Marvel Comics Group, King Features, Warren Publishing, vieläpä liian puettu Vampirella...)

Toisealta kolme kustantamoa, espanjalainen Bruguera, meksikolainen Novaro ja argentiinalainen Columba, käy kiivasta kansainvälistä taistelua, johon on hiljattain liittynyt ylikansallinen Williams Communications Group. Se julkaisee espanjaksi Ohukaista ja Paksukaista, Pellefanttia ja useita muita lapsille tarkoitettuja lehtiä. (Kataloniassa julkaistaan katalaaniksi jonkin verran sarjakuvia paikalliseen käyttöön, mutta siellä ei ole suurtaakaan kilpailua.)

Nykyään lukuisia espanjalaisia sarjakuvia julkaistaan muissa maissa ja vielä useimmat piirtäjät työskentelevät eurooppalaisissa ja amerikkalaisissa yrityksissä varten (Carlos Giménez, Esteban Maroto, de la Fuente, Figueras, Jorge Longarón, Jordi Buxadé, jne). Suurten kustantajien välinen taistelu perustuu yksinomaan laajaan massatuotantoon vailla minkäänlaista graafista tai kerronnallista arvoa, ja vain pientä mielenkiintoa osoitetaan helppotajuisia klassisia töitä kohtaan, joten tulevaisuus vaikuttaa melko synkältä. "Kulutusarjakuva" tulee todennäköisesti aiheuttamaan oman kuolemansa muutumattomuutensa vuoksi. Odottakaamme, että syntyy siä halu muutokseen.....

VASEMMALLA: CHIKI: RELATOS DE OLIVER, N:O 4, 1970
ALHAALLA VASEMMALLA: FUINOVAR (?) : ANDROMEDA
SAMASTA NUMEROSTA, YLHÄÄLLÄ: ESTEBAN MAROTO:
HOMENAJE, EXTRA NUMERO 1972, ALLA: ? : SHERIFF
KENDALL, N:O 4, 1970

SYNDIKAATIT

Sarjainfo kertoo nyt lukijoilleen mitä ovat nuo paljon puhutut ja vähän parjatutkin syndikaatit eli sarjakuvien levityksen renkaat. Huomattavimmat syndikaatit ovat amerikkalaisia ja kuningas niiden joukossa on - kuten nimikin antaa ymmärtää - King Features Syndicate.

Vaikka puhumme syndikaateista lähinnä sarjakuvien teettäjinä ja myyjinä, on hyvä muistaa, että nämä yhtiöt levittävät amerikkalaisiin ja muun läntisen maailman lehtiin paljon muitakin materiaaleja: sarjakuvien lisäksi mm. pilakuvia, pääkirjoituksia, poliittisia kolumneja, keittokoulutusta, urheilupakinoita, vitsejä, lapsenhoitovinkkejä, ristisanoja, karttoja, visailutehtäviä jne. Tämä aineisto on kauttaaltaan melko kevyttä ja standardoitua ja monille syndikaateille ilmeisesti tärkeämpää kuin sarjakuvat.

Syndikointi alkoi jo vuonna 1884, kun New Yorkiin muuttanut Samuel Sydney McClure ryhtyi ostamaan sarjakertomuksia ja myymään niitä sanomalehdille eri puolilla maata. Hän osti tarinan 100-150 dollarilla ja myi sen noin 100 päätoimittajalle 5 dollarilla kullekin. Hän laajensi palvelunsa käsittämään muutakin "feature"-aineistoa. McClure muutti huomattavasti sanomalehtien sisältöä - ne olivat julkaisseet vain vähän tietoja paikkakunnan ulkopuolelta - ja sai yritykselleen pian kilpailijoita.

Sarjakuvat syndikoituivat vuoden 1915 tienoilta mennessä. Tällöin olivat syntyneet sellaiset suuryhtiöt ja kilpailijat kuin King Features Syndicate ja United Feature Syndicate edeltäjä KFS on hänen lehtikuninkaan William Hearstin perustama, ja UFS puolestaan on Joseph Pulitzerin Metropolitan Feature Servicen myöhempi painos. Muistammehan milloin kilpaa yhtiöt kävivät esim. Kissalan pojat-sarjakuvasta.

Muita huomattavia syndikaatteja ovat Newspaper Enterprise Association NEA, joka lienee suurin sanomalehtijuttujen välittäjä Yhdysvalloissa, Chicago Tribune - New York News Service, chicagolaisia sanomalehtiä omistavan Field Enterprisesin syndikaatti Publishers-Hall sekä Screen Gems. Edelleen "laulehdet" Los Angeles Times ja Washington Post välittävät yhteistyössä materiaaleja kirjoitettuihin ja telexillä ja myös New York Times on lähtenyt feature-linjalle. McCluren elämäntyöstä muistuttaa Bell-McClure-syndikaatti, johon kuuluu NANA, North American Newspaper Alliance.

Syndikaattiala keskittyy hyvää vauhtia, ja puolisen tusinaa suurta jättää varjoonsa kymmenet pienemmät. Suurista ehdottomasti suurin on King Features jo vanhastaan. Disney lähti liikkeelle KFS:n siivellä, ja niinpä KFS saa tänäkin päivänä levittää maailmalle Disney-yhtiön sanomalehtisarjoja. Kun sillä on vielä useimmat muutkin suosikkisarjat Helmistä ja Heikistä (1 656 lehteen) ja Masista (1 161 lehteen) alkaen, ei ole ihme, että se hallitsee suurinta osaa maailman sarjakuvamarkkinoista. Yli 3 330 lehden kautta se saavuttaa kymmeniä miljoonia lukijoita 109 maassa ja sen 165 erilaista featurea, myyntiartikkelia, ilmestyvät 38 kielellä - mukaan lukien 10 intialaista kieltä. Esim. Helsingin Sanomien sarjakuvat tulevat yhtä lukuunottamatta KFS:n kautta.

Pieni perehtyminen syndikaatin maailmaan auttaa järempäisintäkin poliittikan kieltäjä ymmärtämään, ettei sarjakuva leijaile yhteiskunnallisessa tyhjyydessä, vaan syndikaatin kautta kytkeytyy läheisesti amerikkalaisen politiikan ja suuren rahan maailmaan.

King Features postitti hiljattain artikkelia, jonka oli kirjoittanut Jeffrey Hart. Tämä ameri-

kalaisiin sanomalehtiin levinnyt juttu käsitteli Yhdysvaltain rauhantahtoa ja Vietnamia: "Ei olisi pahitteeksi maailmanhistorialle ja ihmiskunnalle vaikka Pohjois-Vietnam lakkaisi olemasta". Hart tuomitsee muiden maiden vastalauseet pommituksista: "... suomalaisten ulkopoliittisesta päätetään Moskovassa" (Hart käyttää vertailua mimeograph, siis tehdään päätös Moskovassa ja kopio siitä lähetetään Suomeen).

Siinä vain yksi esimerkki. Kuva selkenee, kun liitämme siihen tietomme syndikaattisarjakuvien sisällöstä. Jokainen viime vuosinakin sarjakuvia seurannut tietää, mitä niissä on kerrottu mm. kiinalaisista, kuubalaisista, sissiliikkeistä ja arabeista. Syndikaatit postittivat omaa politiikkaansa kaikkialle maailmaan siisteissä valkoisissa kirjekuorissa.

Aivan toinen juttu on se, että syndikaatti on edullinen asia piirtäjälle - tai niille piirtäjille, jotka tuhansien yrittäjien joukosta valitaan palkkalistalle. (Eräs kokenut syndikaattimies kertoo, että nuoren taiteilijan töiden hylkäämistodennäköisyys on 10 000:1). Mutta periaatteessa: piirtäjät tienävät paremmin kuin muuten ja lehdet saavat erittäin edullista aineistoa.

Eräät syndikaattitahdet ansaitsevat jopa paremmin kuin kustantajat, jotka ostavat heidän töitään. United Featuresin siipien suojissa Tenavien (sarjakuva ja liuta muita tuotteita) Schulz nettoaa miljoonia dollareita vuodessa. Hyvin rahakkaasti elävät myös Mort Walker ja Milton Caniff, ja Yhdysvalloissa on vielä iso joukko piirtäjiä ja kirjoittajia, jotka saavat 25 000 - 50 000 dollaria vuodessa.

Tyypillisen syndikaattisopimuksen mukaan taiteilija saa fiksatun perussumman ja myyntitulot jaetaan puoliksi syndikaatin kanssa. Koko syndikaattibisneksen rikkaimpia miehiä ovatkin sarjakuvatajmat; heidän jälkeensä tulevat kolumnistit ja siinä muut. Mutta heidän on maksettava jotain vapautunutta. Yleisesti tiedetään syndikaatin valvovan tarkasti, suoraan sensuroivan sarjojen sisältöä. Schulz on kertonut näyttävästi tästä, mutta kuuluisin lienee Tarzan-mestari Hogarth, joka taisi lopettaa sarjansa pariinkin otteeseen syndikaatin sanelemien rajoitusten takia.

Suomen sarjakuvamarkkinoilla syndikaatit ovat olleet välillisesti mukana melkein alusta asti. KFS myi tänne tehokkaasti tuotteitaan ja sarjakuvaseuran arkistossa on KFS:n mainoskirja 1930-luvun alusta, jossa keuhataan syndikaatin uusia uusia sarjoja kuvanäyttein. 40-luvun lopusta Suomessa on toiminut välitystoimisto Reportage Bureau Lászlo, joka on tuottanut meille valtavasti sarjakuvaa, artikkeleita, jatkokertomuksia ym.

Bull's Pressjänst on markkinoinut tehokkaasti Ruotsista käsin. Bull'sin miehet kiertävät salkku kainalossa Suomen niemen lehtiä, ja tuloksia on näkynyt. Maaseutulehden toimittajan kielitaito ei ole niistä parhaita; vain ruotsia puhuva myyjä oli niskan päällä. Häneltä kuulemma ostettiin, jotta päästäisiin hänestä eroon. Ainakin ennen Bull'silla oli ovela myyntimenetelmä: sopimus oli sanottava irti viimeistään vuotta ennen umpeenkulumista, muussa tapauksessa katsottiin automaattisesti, että sopimus oli uusittu.

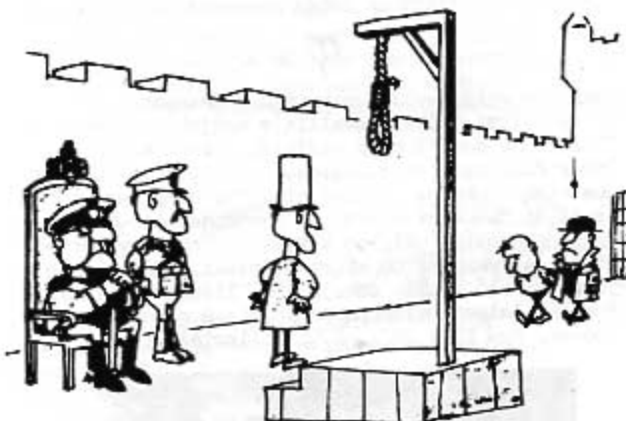
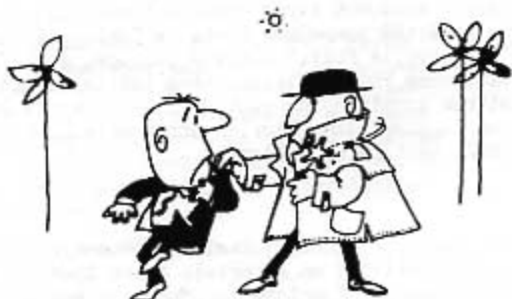
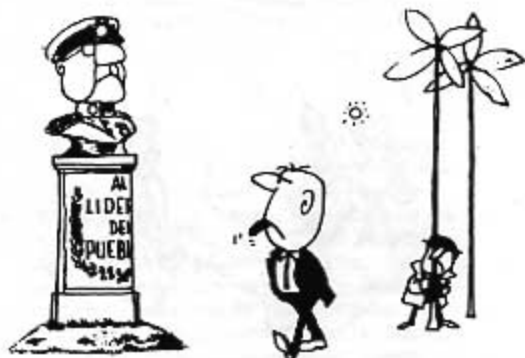
Tällaiset myyntitoimistot ovat vain yksi rengas ketjussa, jonka toisessa päässä on suursyndikaatti. Yleiseurooppalaisen välittäjän kautta sarja kulkeutuu skandinaaviseen myyntitoimistoon, sieltä edelleen suurehkon suomalaisen sanomalehteen, joka hoitaa sen eteenpäin (kääntää, laatoittaa jne.), kunnes tuote päättyy ehkä 20-50 markan hintaisena Koillis-Hämeen takasivun tanssi-ilmoitusten viereen. Good Bye, suomalainen sarjakuva!

Jukka Rislakki

QUINO

eli JOAQUIN SALVADOR LAVADO

Syntynyt Mendozassa Argentiinassa 17.7.1932. Asuu Buenos Airesissa. Naimisissa, ei lapsia.

Quino, jolla on ollut tämä leppinimi lapsesta saakka, kertoo itse aloittaneensa piirtämisen 3-vuotiaana. Ammatikseen hän aloitti sen 20-vuotiaana. Väli vuosina hän koki puutetta, kävi pari vuotta taidekoulua ja tarjosi töitään turhaan lehdille. Useita vuosia hän paitsi töitä mainosalalla. Lopulta onni potkaisi: Esto Es-lehti otti hänet piirtäjäksi. Hän alkoi piirtää lehteen Humor por Quino-sivua joka toinen viikko.

Ennen Mafaldan syntymää Quino vaikutti kauan tunnettua pilapiirtäjänä. Häneltä on julkaistu kaksi pilapiirroskirjaa, joista toinen (Mundo Quino), on julkaistu lisäksi ainakin Italiassa (Mondo Quino). Hän toi Argentiinaan uudenlaisen sanattoman pilakuvan ja käsitteli piirroksissaan esim. sotaa, Vietnania ja Biafraa. Hänen pilapiirroksistaan oli varsin moni-ilmeinen, eikä siitä erota Mafaldan tunnusmerkkejä. Vaikutteita hän on selvästi saanut Euroopasta ja Madista - hän on itse maininnut esikuvikseen mm. Steinbergin, Searlen, Sempén ja Disneyn (hänen sarjakuvissaankin on neljä ruutua), ja Mafaldaa on verrattu Tenaviin, Ville Vallattomaan ja Ullaan (Nancy).

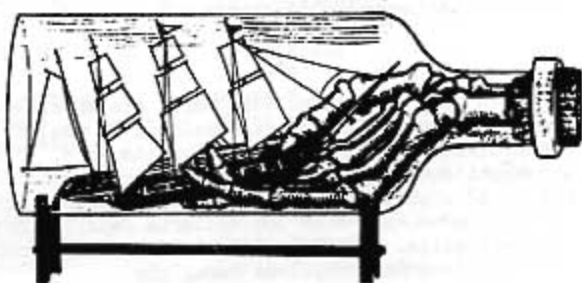
Mafalda syntyi vuonna 1964. Sen synnytti tietävästi erään sähkökojeyhtiön Quinolle antama tilaustyö: tämän piti piirtää yhtiölle mainostarkoituksessa sarja tyypillisestä keskiluokkaisesta kaupunkilaisperheestä. Mafaldan perhe oli syntynyt, ja pian kuvaan tuli mukaan itse Mafalda, 7-vuotias pikkuvanha tyttö.

Vuonna 1965 Mafalda-stripit alkoivat ilmestyä eräissä viikkolehdeissä. Vuonna 1967 Mafalda oli Latinalaisen Amerikan piirretyn huumorin bestseller ja 1968 sarja tuli Eurooppaan. Viime vuonna Mafaldaa oli olemassa 1 600 strippiä, joita on käännetty 7 kielelle ja myyty kirjoina 20 maassa, yhteensä yli kaksi miljoonaa kirjaa (E-Amerikka, Australia, Italia, Länsi-Saksa, Suomi, Ruotsi, Ranska, Portugal ja Espanja) jossa kirja on lapsilta kielletty). Mafaldasta on tehty myös piirrosfilmi. El Mundo-lehti maksaa Quinolle 3 000 pesoa stripistä. Quino piirtää Mafaldan ohella paljon muutakin, mm. jokaviikkoisen huumorisivun.

Quino kertoo olevansa antiperonisti, epäpoliittinen, ateisti, skeptikko ja pasifisti. Hän ei pidä erityisemmin kapitalismista eikä kommunismista ja hän rakastaa Beatleseja ja Picassoa. Mafalda on pessimistinen hahmo; Quino on epävarma ja ujo ja käynyt pitkään psykiatrisessa hoidossa. Hän sanoo piirtävänsä purkaakseen jännityksiään. Hän aloittaa joka aamu kello 9 ja voi jatkaa ruokapausin jälkeen aine puoleen yöhön.

Quino on väsynyt puhumaan Mafaldasta, mutta kertoo sen verran, että hän jatkaa tätä sarjakuvaa vain niin kauan, että ihmiset eivät ehdi väsyä siihen. "Olen jo käyttänyt parhaat ideani", hän huokaa. Kun sopivan idean saa päähän, kestää stripin teko pari tuntia, kertoo Quino.

J.R.

ULKOMAANUUTISIA

Ruotsin sarjakuvaseuran lehti Thud on julkaissut Göran Riben ansiokkaan tutkimuksen Samhällsynen i Kalle Anka kahdessa osassa (Thud 15 ja 16). Ribe, ilmeisesti jonkinlainen yleisvasemmistolainen, analysoi lähinnä Carl Barksin Aku-sarjoja keskittyen ensimmäisessä osassa sarjan yhteiskuntakuvaan ja toisessa sarjan yhteiskuntakuvaan ja -kritiikkiin. Sarjainfo toivoo voivansa pian palata asiaan kunnan referaatin muodossa.

Walt Kelly jatkaa edelleen opossumikirjojen tekemistä. Uusimman nimi on "Pogo - We have met the enemy and he is us" (Simon & Schuster, New York 1972, hinta 1,95 dollaria).

UUSIMMAN POGON TAKAKANSI © 1972 by WALT KELLY

- Englannin pääministerin Edward Heathin ystävät kertovat, että Heath rakastaa Tom ja Jerry-sarjakuvaa. Avustajat ovat hankkineet Heathille hyvän varaston sarjakuvalehtiä pyhien aikana luettavaksi.

Nykyisin yli 70-vuotias Carl Barks elelee eläkevuotiaan Coletassa lähellä Los Angelesia ja maalaa puhdetöikseen Anka-aiheisia öljymaalauksia, joiden ennakkotilauksia hänelle on tullut niin paljon, että hän on täystyöllistetty vuoteen 1977 saakka. Hinta on kertomien mukaan noin 500 dollaria vapailla taidemarkkinoilla. - Ruotsin televisio on muuten parhaillaan tekemässä ohjelmaa Barksista

Amerikkalaiset itsekin ovat alkaneet pikku hiljaa koota vanhoja sarjakuviaan uusintateiksi. America Center Librarystä Helsingistä on toimittajien käsiin sattunut kirja nimeltä Toonerville Trolley. Se sisältää kokoelman Fontaine Foxin yksikuvaista "Toonerville Folks"-nimisiä juttuja, jotka olivat aikoinaan Yhdysvalloissa koko lailla luettuja. Niteen toimittajina ovat Herb Galowitz ja Don Winslow, kustantajana Charles Scribner's Sons (New York 1972, hinta 9,95 dollaria).

Ranskaksi on alettu julkaista lastenkirjoja, joissa päähenkilönä on Asterixin koiria Idefix. Tekijät ovat tietysti Goscinny ja Uderzo ja kustantaja Dargaud. Kirjaset maksavat 5:50 meikäläisissä kirjakaupoissa, niitä on tähän mennessä tullut neljä.

Kaksikymmentäluvulla vaikuttanut maineikas Milt Gross piirsi paitsi tavallisia sarjakuvia (mm. "That's my pop!") myös kirjoja, joista erään on Dover Publications julkaissut miellyttäväisensä uusintapainoksena. Jutun nimi "He done her wrong" irvaillee Mae West-elokuvan "She done him wrong"-kustannuksella. Kirjan alaotsikko antaa ymmärtää, että kysymyksessä on suuri amerikkalainen romaani, jossa ei ole yhtään sanoja - ei liioin musiikkia. Amerikkalaisen melodraaman loistava parodia. (Dover, New York 1971, 2,50 dollaria)

© 1950 by ANNE GROSS
1971 by DOVER PUBLICATIONS

Tulossa: European Cartoonist: monografioita tärkeimmistä eurooppalaisista sarjakuvataiteilijoista. N:o 1 toukokuussa: Hugo Pratt, palkitun "Corto Maltesen" meillä tunnetun tekijä (viime Infossa kuva eräästä hänen sarjastaan). Sisältää sarjoja, artikkeleita, bibliografian, haastattelun: 3.00 dollaria. Tulevatkin numerot ilmeisesti omistetaan lähinnä romaanisen kielialueen tekijöille. (Guido Crepax, Esteban Maroto, Victor de la Fuente, Jean Giraud, Hans G. Kresse, Joseph Gillain, Philippe Drulillet). Os: Via G. Modugno 5, 16156 Pegli Genoa, Italy.

- Kauhulehdet ovat lehtitietojen mukaan nousussa Englannissa ja lähestyvät lukumääräisesti huippua, joka sattui 50-luvun puoliväliin. Niitä vastaan säädettiin Canterburyn arkkipiispan aloitteesta ja Churchillin myötävaikutuksella laki 1955. Laki väkölme suurinta kauhuyhtiötä konkurssiin, ja sitä on sovellettu sen jälkeen vain kerran. - Japanin television tietokilpailussa kaksi pikkupoikaa räjäytti pankin tunnistamalla ja kuvailemalla 350 eri hirviötä kauhulehdistä. Kauhulehdet ovat japanilaisten lasten suosikkeja, niitä on satoja erilaisia.

Amerikkalainen sarjakuva- ja pilapiirtäjä David Pascal on pitänyt New Yorkissa helmi-maaliskuussa "sarjakuvamaalaus"-näyttely. Paitsi piirtäjänä Pascal on kunnostautunut kirjoittamalla osia ranskalaiseen sarjakuvan perustukseen "Bande dessinée et figuration narrative" sekä toimittamalla äskettäiset Graphis-lehden sarjakuvan estetiikalle omistetut erikoisnumerot

Viime sykeystä alkaen on Indiana Universityssä (Bloomington, USA) pyörinyt kurssi sarjakuvista. Opettaja on Michael Uslan. Tätä ennen on ainakin Pariisin yliopistossa luennoitu sarjakuvan estetiikasta ja historiasta sykeystä 1971 lähtien. Opettaja on ollut Francis Lacassin, populaarikulttuurin tutkija ja yksi maailman ensimmäisen sarjakuvakerhon perustajista.

Liberaali englantilainen päivälehti The Guardian julkaisee maanantaisin omaa sarjakuvaa Varoomshka, jota on saatavana Suomestakin albumina. John Kentin piirtämä Varoomshka käsittelee välillä varsin näppärästikin sisä- ja maailmanpolitiikkaa. Uusimpia hahmoja sarjassa on Kissinger, joka seksaalisine korostuksineen on melkein kuin Kissalan pojista ainakin: "Der President iz zaying dot mein Peace Talkings mit der Wietnaeze iz wery Gute."

ILOISTEN KUVIEN PIIRTÄJÄIN PÄIVÄT JYVÄSKYLÄN KESÄSSÄ

Huhtikuun 24 päivänä ratkaistiin kettä 30 pilapiirrännän harrastajaa pääsevät osallistumaan 25-29.6. Jyväskylässä järjestettävälle kurssille (ks. Sarjainfo 1973:1). Arvostelulautakuntaan kuuluivat Osmo Jokinen, Tapio Korpiseari, Matti Louhi, Erkki Salonen ja Veikko Savolainen. Jokinen ja Savolainen edustivat Suomen sarjakuvaseuraa. Hakemuksia päiville tuli 84. Raati piti tasoa melko korkeana ja muutamia näytteitä suorastaan erinomaisina; 10 % töistä olisi julkaisukelpoisia missä tahansa. Karsittaessa työt jaettiin kolmeen luokkaan. Raati kiinnitti enemmän huomiota piirroksiin kuin ideoihin, jotka saivat kuitenkin ratkaista tasaväkisissä tapauksissa. Lähetyskiä tuli melko tasapuolisesti eri puolilta Suomea ja eri-ikäisiltä piirtäjiltä; kolme hyväksytyistä on syntynyt 30-luvulla, seitsemän 40-luvulla ja 18 50-luvulla (kahden ikä tuntematon). Päivillä toimivat opettajina tai-

teilijat Asmo Alho, Olavi Hurmerinta, Veikko Savolainen, Kari Suomalainen ja Erkki Tantt. Seuraavassa hyväksytyt piirtäjät aakkosjärjestyksessä:

Veli-Pekka Alare
Arto Autere
Ilkka Heilä
Seppo Hämäläinen
Timo Jarva
Leena Jäppinen
Pirkko Karhu
Päivikki Karttunen
Lasse Kempas
Pentti Koivikko
Mauri Kunnas
Outi Kuusi
Timo Kästämä
Jouko Kääriäinen
Ylempi Lahti

Matti Lassila
Timo Lemettinen
Veikko Lötjönen
Kalevi Manninen
Ursula Niemistö
Harri Ojala
Jorma Pitkänen
Risto Pykäläinen
Matti Remes
Raimo Riihimäki
Sakari Rokka
Kai Tuloisela
Reijo Tuomina
Matti Viskari
Marja Vuorinen

SARJOJA ALESSA

Viime helmikuun kirja-alessa oli myytävänä sekä kotimaisia että ulkomaisia sarjakuvakirjoja. Oittisen-Tuomiston v. 1970 ilmestynyt "Erkki ihmemaassa" maksoi 3 mk (ennen 11mk) ja Seppälä-Linqvistin "Onnellinen maailmanloppu" samalta vuodelta maksoi n. 5 mk ja sid. 7 mk (ennen 11 mk ja 14 mk). Vaikka onkin tietysti toivottavaa, että sarjakuvien ystävät käyttivät tilaisuutta hyväkseen (jolleivät sitä olleet aiemmin tehneet), ei ole toisaalta mitenkään positiivista, jos ale-kirjat myydään niin

loppuun, ettei niitä löydy muualta kuin antikvariaateista. Ilmeisesti em. kirjoja on kuitenkin yhä saatavilla kirjakaupoista. Alessa oli myös "Comics - suuri sarjakuvakirja" (ennen 12 mk, nyt 8 mk), melko onnistunut antologia, jonka aleen joutumista sopii ihmetellä. Lisäksi suomalaisessa kirjakaupassa Helsingissä oli saatavilla ranskankielistä Asterixia puoleen hintaan sekä englanninkielistä Teräsmies-opusta (ks. Info 1972:6) hintaan 10 mk (ennen 17:50 mk)

ENGLISH SUMMARY

Comics Society of Finland
Box 927, SF-00101 Helsinki 10
Postisiirtotili 35164-9 (Bank account)

NEW PUBLICATIONS IN FINLAND

- Members of CSF may order collector's prize catalogue of Finnish Comics (three languages: Finnish, Swedish, English; see Sarjainfo 1:1973) from our address for 5 Fmk. Others may ask for it from the publisher Kuuskulman antikvaarinen kirjakauppa (a second hand book shop), Viipurinkatu 1, SF-00510 Helsinki 51. The prize for nonmembers is 10 Fmk.
- Marge's Little Lulu has started again; issued once a month.
- Under the title JYMY-sarjat some of the best American Underground comics are published (Nr 1: Crumb, Lynch, Kitchen, Green)

FUTURE PUBLICATIONS

- The Lappies: four-colour, English-speaking albums based on Lappish life and old Finnish folklore. Humour & adventures. Illustrated by Raimo Sallinen, text Seppo Savolainen
- Tarzan of the Apes by Hagarth will be published by Williams in Finnish

EVENTS

- In March the members of CSF had a possibility to visit Williams new building in Helsinki. Mrs Marjatta Valjakka, the editor-in-chief of 30 magazines, told us about work in the firm. Finnish Williams publishes 50 magazines, of which 30 are comic books (among these the totally Finnish Sarjis).
- A Pekka Puupää Day was held in Turku in March, which included an exhibition, lectures, a film and a musical play of this national comics hero of ours. The play was produced and acted by the local student theatre. The annual award of CFS, the Pekka Puupää Hat was given to Veikko Savolainen, the editor-in-chief of Sarjis and the artist of several comics, e.g. Joonas.
- Penniteatteri, an amateur/professional theatre group has produced a play called Superman which deals with safety at working places

& other related health questions. Only the main character is borrowed from the comic strip: this Superman is a ridiculous running dog of the employer.

- In the Winter Days of Teachers the Finnish comics were especially discussed. Our member Jukka Rislakki talked about research of comics and how to use them in teaching
- Comics were the subject matter in the Art Contest of secondary schools in Finland in 1973. Almost 700 works from about 150 schools participated. Some of these were exhibited in Helsinki.
- In the end of April a national Peace Culture Conference was held in Helsinki. CFS sent a representative. More in next issue.
- In the Folklore Research Institute of the Helsinki University a seminar on pop culture has been held; the leader has been professor Matti Kuusi. Also comics have been dealt with. The idea has been to collect an introduction to 'poplore' for the curriculum.

OTHER NEWS

- The first Asterix film is being shown in Helsinki, but it has actually been on television twice.
- The circulation of Finnish Donald Duck was in 1972 313 657, which is somewhat more than the weekday circulation of the biggest newspaper in the country.
- In 1972 a research was made among the younger clients of the libraries in Helsinki on the most popular comic books. These proved to be: Aku Ankka (Donald Duck), Mustanaamio (the Phantom), Buffalo Bill and Agent 13, Sarjis was also popular.
- Daniel Kaz, an novelist is writing a children's play based on comics.

OTHER ARTICLES IN THIS ISSUE

- Syndicates
- Quino, the father of Mafalda
- Today's comics in Spain